

Άρειος Πάγος 1119/1976, Τμ. Β'

Πηγή: ΝοΒ 25/77 σελ. 533, Ε.Ε.Δ. 36/77 σελ. 126

Περίληψη: Συνιστά εργατικών ατύχημα και η νόσος ήτις προεκλήθη, εξεδηλώθη ή επιδεινώθη εξ εκτάκτου και αιφνιδίας επενεργείας εξωτερικού αιτίου, οφειλομένου εις την υπό εξαιρετικά, εκτάκτους και ανωμάλους συνθήκας εργασίας ή κατά παράβασιν των όρων ασφαλείας, εφ' όσον αποτελεί την πρόσφορον αιτίαν της νόσου. - Υποχρέωσις του πλοίαρχου διά την μέριμνον της παροχής των πρώτων βοηθειών. - Επιδεινωσις της νευρασθενείας ναυτικού και αυτοκτονία τούτου. - Ανέλεγκτος η κρίσις του Εφετείου περί του ότι ελήφθησαν υπό του πλοίαρχου τα ενδεικνυόμενα μέτρα παροχής των πρώτων βοηθειών.

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων ο Αντιπρόεδρος κ. ΧΡ. ΚΟΜΟΤΟΥΡΟΣ

Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης κ. Π. ΠΕΤΡΟΧΕΙΛΟΣ

Δικηγόροι οι κ.κ. Γ. Παυλάκης, Στυλ. Βάλληνας

Κατά το άρθρον 1 του διά του β. δ/τος της 24.7/25.8.1920 κωδικοποιηθέντος ν. 551/1915, ως ατύχημα εκ βιαίου συμβάντος θεωρείται και ο θάνατος του εργάτου ή υπαλλήλου των εν άρθρω 2 εργασιών και επιχειρήσεων, εις ας ρητώς περιλαμβάνονται αι της μεταφοράς δι' ύδατος, εάν είναι αποτέλεσμα, εκτός άλλων, και νόσου προκληθείσης, εκδηλωθείσης ή και επιδεινωθείσης εξ εκτάκτου και αιφνιδίας επενεργείας εξωτερικού αιτίου, ασχέτου μεν προς την σύστασιν του οργανισμού του παθόντος και προς την βαθμιαίαν και προοδευτικήν εξασθένησιν και φθοράν, ως εκ της φύσεως και του είδους της εργασίας του και των συμφύτων προς αυτήν δυσμενών επαγγελματικών όρων, συνδεομένου όμως με την εργασίαν ταύτην, ως εκ της εμφανίσεώς του εν τη εκτελέσει ή εξ αφορμής αυτής. Εις την τοιαύτην έννοιαν εμπίπτει και η όλως εξαιρετική και υπό εκτάκτους και ανωμάλους συνθήκας, καθώς και η κατά παράβασιν των ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών περί των όρων ασφαλείας εκτελουμένη εργασία, υπό την αυτονόητον προϋπόθεσιν ότι και αύτη, ως άλλωστε και παν άλλο βίαιο συμβάν, είναι, εν όψει των εκάστοτε συντρέχόντων περιστατικών, η πρόσφορος αιτία της νόσου και του μετ' αυτής συνδεομένου ατυχήματος. Εξ άλλου, κατά το άρθρον 10 του ισχύοντος από της 1.1.1971 και εγκριθέντος διά του υπ' αριθ. 806/1970 β. δ/τος Κανονισμού "περί εργασίας επί των ελληνικών φορτηγών πλοίων ολικής χωρητικότητος 800 κόρων και άνω", ο πλοίαρχος λαμβάνων γνώσιν ασθενείας ή ατυχήματος τινος των επιβαινόντων, μεριμνά διά την παροχήν, αμελλητί, εις τον πάσχοντα των πρώτων βοηθειών, παρέχει την κατά τον πρόχειρον ιατρικόν οδηγόν ενδεικνυομένην βοήθειαν και ζητεί, εν ανάγκη, διά του ασυρμάτου του πλοίου ιατρικήν βοήθειαν τηλεγραφών τα συμπτώματα της νόσου, εν περιπτώσει δε βαρείας ασθενείας ή ατυχήματος οφείλει, συν τη παροχή των πρώτων βοηθειών, να επιζητήσει την προσέγγισιν του πλοίου μεθ' ετέρου διαθέτοντος ιατρόν ή την αποστολήν καταλλήλων μέσων μεταφοράς του πάσχοντος ή να οδηγήσει το πλοίον, εφ' όσον είναι δυνατόν, εις τον πλησιέστερον λιμένα διά την εισαγωγήν του πάσχοντος εις νοσοκομείον ή κλινικήν. Εν προκειμένω, ως προκύπτει εκ της προσβαλλομένης αποφάσεως, το Εφετείον εδέχθη, μετ' ανέλεγκτον εκτίμησιν των αποδείξεων, ότι διά συμβάσεως αορίστου χρόνου, καταρτισθείσης μεταξύ του αποβιώσαντος συζύγου και πατρός των αναιρεσιδόντων και των εκπροσώπων της αναιρεσιβλήτου, ο πρώτος των συμβληθέντων ανατολογήθη, ως ξυλουργός, την 1.11.1972, επί του υπό ελληνικήν σημαίαν φορτηγού πλοίου της αναιρεσιβλήτου ***, χωρητικότητος 4.500 τόννων, ότι μετ' ολίγας από της ναυτολογήσεως του ημέρας ήρchiσε να εμφανίζη συμπτώματα νευρασθενείας, κατελαμβάνετο υπό μελαγχολίας, πολλάκις εντόνου, εξεδήλωνε φοβίαν, εφαντάζετο ότι η ζωή του ευρίσκετο εν κινδύνω, διότι κακοποιεί της Αμερικής και ο εφοπλιστής Ω. ήθελον να τον δολοφονήσουν και διηγείτο εις τα λοιπά μέλη του πληρώματος του πλοίου ότι ότε ευρίσκετο εις Αμερικήν υπέστη τοιαύτην επίθεσιν κακοποιών, ότι, συνεπεία της καταστάσεως ταύτης, απέφευγε την μετά των λοιπών, εν τω πλοίω, συναδέλφων του συναναστροφήν, εγευματίζεν εν τω κοιτώνισκω του και παρέμενε τας περισσότερας ώρας εν αυτώ, ότι ούτος εγνώριζε την πάθησίν του και ηκολούθει προδιαγεγραμμένην φαρμακευτικήν θεραπείαν, λαμβάνων καταπραϋντικά φάρμακα και ενώπιον των συναδέλφων του, ότι ο πλοίαρχος του πλοίου, πληροφορηθείς τα περιστατικά ταύτα και την τοιαύτην κατάστασιν της υγείας και συμπεριφοράς του ναυτικού τούτου, έδωκεν εντολήν εις τα μέλη του πληρώματος να μη τον ενοχλούν και διέταξε να μη του ανατίθεται υπηρεσία, αλλά να παραμένη ανενόχλητος εις τον κοινωνίσκον του, ότι διά της εν λόγω στάσεώς του ο πλοίαρχος εξεπλήρωσε τα καθήκοντά του της παροχής πρώτων βοηθειών, δεν εζήτησε δε συνδρομήν διά του ασυρμάτου, διότι δεν παρέστη ανάγκη τοιαύτης, αφού τοις πάσι τυγχάνει γνωστόν ότι αι περιπτώσεις αύται της ψυχικής μελαγχολίας υποβάλλονται εις μακροχρόνιον νοσηλείαν εις ειδικά, προς τούτο, νοσηλευτικά κέντρα, ότι ο πλοίαρχος, συμμερισθείς την κατάστασίν του, απεφάσισε να τον απολύση, λόγω ασθενείας, άμα τω κατάπλω του πλοίου εις Ρερόνα της Νορβηγίας και

τούτο ανεκοίνωσεν εις αυτόν, όστις, ενώ εν αρχή εξεδήλωσεν ανησυχίαν, ακολούθως το εδέχθη και εφάνη πλέον ήσυχος, ότι την 24.11.1972 το πλοίον κατέπλευσεν εις τον ως άνω λιμένα της Νορβηγίας και κατά τας απογευματινάς ώρας, ότε ενένετο επί τούτων τελωνειακός έλεγχος, διεπιστώθη ότι η θύρα του κοιτωνίσκου του ρηθέντος ασθενούς ναυτικού ήτο κεκλεισμένη εκ των έσωθεν και δεν εδίδετο εις τας κρούσεις της απάντησις, δι' ο και διετάχθη υπό του πλοιάρχου η θραύσις της, μεθ' ην διεπιστώθη ότι ο ως άνω ναυτικός είχεν απαγχονισθή διά λεπτού εκ νάυλον σχοινίου, όπερ είχε προσδέσει εκ της οροφής. Ακολούθως το Εφετείον δεχθέν ότι μεταξύ της εργασίας του ναυτικού και του επελθόντος, δι' απασχονισμού, θανάτου του δεν υφίσταται σχέσις αιτίου προς αποτέλεσμα διά να δύναται να θεωρηθή το ρηθέν αποτέλεσμα ως εργατικόν ατύχημα και ότι η συμπεριφορά του πλοιάρχου δεν αντέβαινεν εις τον προαναφερθέντα κανονισμόν εργασίας, εξηφάνισε την αντιθέτως αποφηναμένην εκκληθείσαν απόφασιν και απέρριψε την ατιολογίαν και δεν παρεβίασε το άρθρον 1 του κωδικοποιημένου νόμου 551/1915 ή το άρθρον 10 του προαναφερθέντος κανονισμού εργασίας επί των ελληνικών φορτηγών πλοίων ή άλλην διάταξιν, οίαν δεν αποτελούν οι περιέχοντες τας ασθενείας, τα συμπτώματα και εκδηλώσεις αυτών, τας πρώτας βοήθειας, την θεραπείαν και τα ληπτέα μέτρα ιατρικοί οδηγοί, ως είναι ο εν τη αναιρέσει επικαλούμενος, μη επικληθείς εις το Εφετείον και μη δημοσιευθείς εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως τοιούτος του Γ.Α., έστω και αν ούτος ενεκρίθη διά διαταγής του Υ.ΕΘ.Α./Γενικού Επιτελού Ναυτικού διά την έκδοσιν της οποίας δεν προκύπτει ότι υφίσταται νομοθετική εξουσιοδότησις. Όθεν οι περι του εναντίου πρώτος κατά το εν σκέλος του και δεύτερος λόγοι αναιρέσεως απορριπτέοι είναι ως αβάσιμοι.

Η υπό του εκδόσαντος την προσβαλλομένην απόφασιν Εφετείου παράλειψις της χρησιμοποιήσεως ή εσφαλμένη χρησιμοποίησις των διαταγμάτων της κοινής πείρας προς εξακρίβωσιν εάν, εν τη υπό κρίσιν περιπτώσει, έδει ο πλοίαρχος να περιορίση εις κατάλληλον χώρον τον ρηθέντα ψυχασθενή ή τουλάχιστον να θέση τούτον υπό παρακολούθησιν, αναφέρεται εις την εκτίμησιν πραγμάτων και ουχί εις την ερμηνείαν ή εφαρμογήν κανόνων δικαίου, δι' ο και δεν δημιουργεί λόγον αναιρέσεως. Όθεν απορριπτέος είναι, ως απαράδεκτος, ο περι του εναντίου πρώτος τοιούτος λόγος, κατά το έτερον σκέλος του*.

(*) Επικυροί την υπ' αριθ. 6407/1974 απόφασιν του Εφετείου Αθηνών.